

2019 ÉVKÖNYV

PUMI

**A MAGYAR PUMI KLUB, A HUNGARIKUM PUMI
ÁLLAMILAG ELISMERT TENYÉSZŐ
SZERVEZETÉNEK KIADVÁNYA**

2019 ÉVKÖNYV

PUMI

MAGYAR PUMI KLUB, 2019

SZERZŐK

Árkosi József (írások)
Baloghné Jancsovics Tünde (kozmetika)
Dr. Herceg Róbert (statisztikai adatok)
Knop Eduárd (képeslapok)

A borítón Árkosi József fotója

Fotók: Árkosi József, Kiss Barbara (dogheartFOTO)

© 2019 Magyar Pumi Klub

Minden jog fenntartva

A MAGYAR PUMI KLUB

Az Egyesület 2000-ben alakult, azóta a Pumi fajta
Államilag Elismert Tenyésztő Szervezete

A Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesületeinek Szövetsége,
rajta keresztül az FCI (Fédération Cynologique Internationale) tagja

Székhely: 1035. Budapest, Szél u.10.II/9.

Elnök: Árkosi József

E-mail: info@pumiklub.eu

Levélcím: 2211 Vasad, II. Külterület 105/b.

Weblap: www.pumiklub.eu

Adószám: 18242454-1-41

Nyilvántartási szám: 8850

Bankszámlaszám: 16200151-18511811 (MagNet Magyar Községi Bank Zrt.)
1062 Budapest, Andrássy út 98.

IBAN: HU97 16200151-18511811-00000000

A Magyar Pumi Klub a fajta vonatkozásában kizárólagos joggal rendelkezik
Magyarországon a nyilvántartások vezetésére, a tenyésztési adatok keletkeztető
teljesítményvizsgálatokra, és a törzskönyv vezetésére, származási lapok kiadására.

Fenti tevékenységet a 98/2013 (X.24) VM Rendelet szabályozza,
a felügyeletet az Állattenyésztési Hatóság látja el.

Rövid összefoglaló a Magyar Pumi Klub történetéből

A Magyar Pumi Klub 2000-ben alakult, és 2013. augusztus 29-én bekövetkezett haláláig Dr. Lévai Piroska elnöklete alatt működött. Ezekben az években kettős rendszer volt Magyarországon: egy 1999-ben életbe lépett rendelet szerint az állam vette volna át a kutyák nyilvántartásának feladatát, és Államilag Elismert Tenyésztő Szervezet lett kijelölve a különböző fajtákban. A pumi esetében ez a Magyar Pumi Klub volt. Ezzel párhuzamosan működött a hagyományok szerint az FCI keretében a Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesülete (MEOE), és ebben a Hungária Pumi Klub, majd a Pumi Barátok Egyesülete. Az FCI elismertséget csak ez biztosította, így számos ütközési pont alakult ki az évek során.

A kormányzat és a MEOESZ egyeztetései után végül 2013-ban kompromisszumos megállapodás született, amely a FCI és az állami elismerést egyesítette. A magyar kutyafajták tekintetében ez a rendszer van érvényben máig. 2013-ban engem ért a megtiszteltetés, hogy Dr. Lévai Piroska után elnöknek választottak, akkor alapoztuk meg az új rendszerben való működést. Megkötöttük a szükséges szerződéseket, és így FCI és állami felügyelet mellett dolgozunk.

2014-ben Egyesületünknek 63 tagja volt, melyben 37 tenyésztő, köztük 6 Aranykoszorús, 3 Ezüstkoszorús, és egy Bronzkoszorús mestertenyésztő.

Megkezdjük a DNS adatbank felállítását, a mintagyűjtés is folyik.

2015-ben 78 tag, közöttük 40 kennel, melyben 1 Arany- és kétszeres Ezüstkoszorús, 5 Aranykoszorús, 3 Ezüstkoszorús, és egy Bronzkoszorús mestertenyésztő. Egyesületünk Fekete István, a „Bogáncs” írója halálának 45.-ik évfordulójára emlékezve „BOGÁNCS” országos általános iskolai rajz- és festmény pályázatot hirdetett. A pályázatra körülbelül 300 pályamű érkezett, a zsűri ezekből választotta ki a legjobbakat, akik könyvjutalmat nyertek. 2016-ban mintegy 85 tag, közöttük 45 kennel tulajdonos, melyek közül 1 kétszeres Aranykoszorús, 5 Aranykoszorús, 3 Ezüstkoszorús, és 2 Bronzkoszorús mestertenyésztő.

2017-ben tenyészeink száma is tovább emelkedett, mintegy 85 tag, közöttük 52 kennelel tulajdonos, melyek közül 1 Kétszeres Aranykoszorús, 5 Aranykoszorús, 2 Ezüstkoszorús, és 2 Bronzkoszorús mestertenyészet.

A 2014-ben megtett első lépések a pumi Hungarikummá nyilvánítása felé eredményre vezettek. (A „Hungarikum” egy olyan minősítés, mely a magyarság jellemző és megőrzésre érdemes nemzeti értékeit jelöli. Odaítéléséről minisztériumi bizottság dönt.) 2017-ben a MEOESZ és a többi magyar fajta tenyésztő klub közös munkája eredményeképpen, a pumi elnyerte a „Hungarikum” címet., együtt például a Kodály-módszerrel.

A rangos elismerés következtében, új lehetőségek nyíltak állami támogatások elnyerésére, amit a fajta népszerűsítésére és tenyésztői munka segítésére fordíthatunk.

2018-ban egyesületünknek közel 100 tagja van, közöttük 40 kennelel tulajdonos, melyek közül 1 Kétszeres Aranykoszorús, 5 Aranykoszorús, 2 Ezüstkoszorús, és 2 Bronzkoszorús mestertenyészet.

Rendezvényeink sikeresen lezajlottak, melyekről rendszeresen beszámoltunk tagjainknak online platformjainkon és a Kutya újság hasábjain is. Kiállításainkon mintegy 200 kutya bírálatára került sor, ami jelentős emelkedés az előző évhez képest.

A Tenyészszelelén 44 kutya került minősítésre, ami majdnem 50%-os emelkedést mutat. A tenyészszelel számaának jelentős emelkedése rendkívül pozitív előremutató jelzés, mivel a pumi tenyésztők, és leendő tenyésztők szándékát mutatja a jövőre nézve.

2019.-ben a statisztikák további növekedést mutatnak bízunk benne, hogy a felfelé mutató tendencia most már állandó lesz.

Árkosi József
elnök

Idézet az alapszabályból

"2. § A Klub célja és tevékenysége

A Klub céljai:

- a puminak, mint magyar nemzeti kutyafajtának a fenntartása, a fajta védelme,
- a pumi standard karbantartása, tudatosítása és a nemzetközi szervezetekhez való közvetítése,
- a pumi egyedek nyilvántartása, államilag elismert törzskönyv vezetése,
- a tenyésztés tisztaságának, szakszerűségének és diszkrimináció mentességének biztosítása, az állattenyésztésről szóló 1993.évi CXIV. törvény 1.§-ában megfogalmazott célok betartása, és a vonatkozó egyéb jogszabályok betartása, betartatása. a pumi-tenyésztők és pumi-barátok összefogása, érdekeik védelme, valamint állatvédelemmel kapcsolatos rendezvények, ismeretterjesztés és alapvetően az állatbarát és természetbarát életmód terjesztése, különös tekintettel a védett nemzeti értéket képviselő magyar kutyafajtára, a pumira.

A Klub cél szerinti tevékenysége:

- a pumi fajtára vonatkozó tenyésztési program kidolgozása, folyamatos aktualizálása és megvalósítása,
- a pumi egyedek nyilvántartását szolgáló adatbázis kezelése, államilag elismert törzskönyv vezetése,
- a pumi fajta vonatkozásában versenyek, tenyészállat-minősítések és bírálatok szervezése,
- a pumi fajta vonatkozásában küllem- és munkaversenyek, kiállítások rendezése,
- DNS-mintatár kezelése,

- a pumi fajta vonatkozásában az állatbarát kultúra terjesztése - kulturális rendezvények, programok és bemutatók szervezésével,
- a fajta tenyésztésével kapcsolatos oktatási és ismeretterjesztő tevékenység, képzés folytatása, ismeretterjesztő foglalkozások szervezése, a fajta kiváló adottságaiból eredő, embert segítő tulajdonságainak, valamint ezen tulajdonságok fejlesztési lehetőségeinek támogatása,
- témába vágó publikációs tevékenység folytatása, nyomtatott és elektronikus sajtótermékek készítése, kiadása,
- együttműködés minden olyan szervezettel és mozgalommal, mely a MPK célkitűzéseivel összhangban tevékenykedik, tudományos kutatások ösztönzése, honlap működtetése,
- kutyás sportokban való részvétel, ilyen események – versenyek, bemutatók – szervezése,
- a fajtatiszta kutyák tartóinak egységes fellépése, összefogása érdekében érdekképviselő biztosítása."

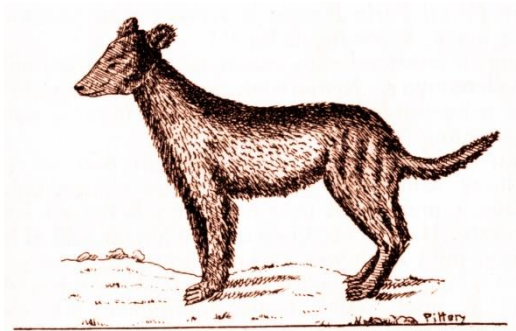
A magyar pásztorkutyák régi elnevezéseiről

Pethe Ferenc 1815-ben megjelent „Természet História és Mesterségtudomány” című művében a következőt olvashatjuk a pumiról: „Ez is van, kitsiny, nagy ezer és mindenféle színű...; **-Ennek feje legjobban közelít a rókééhoz...**” A képaláírás tehát PUMI, azonban a szöveges részben láthatóan nem a ma így ismert kutya szerepel.

73. Pumi őrzőkutya. (Pethe után.)

Ugyanitt tanulságos a „**kovasz őrző kutya**” leírása is: „... nagyságára olyanforma, **mint egy kőök-farkas; fülei fennállók**, szőre valamennyire bolyhos, legalább nem sima, a' farka kerekedése pedig alólról, bojhos; színe gyakran barnás-fekete, de különben számtalan, többnyire szennyes-színű...” Amint látjuk, ez a kutya semmiképpen nem lehet a kuvasz, hiszen kis termetű, és mindenféle színű, felálló fülű. Mai fogalmaink szerint sokkal inkább a pumit ismerhetjük fel a leírásban.

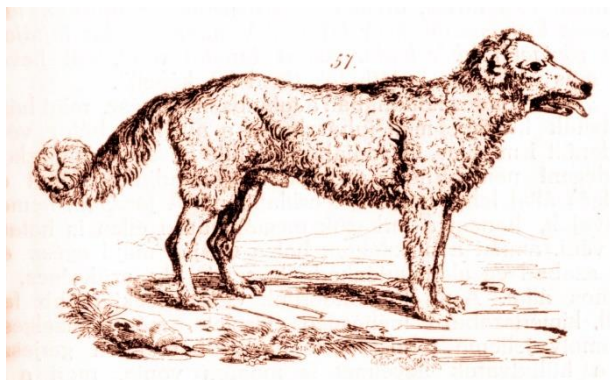

Kuvasz őrző kutya. (Pethe után.)

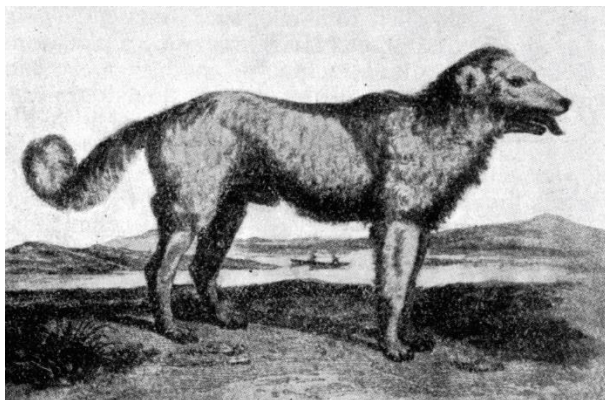
Méhely Lajos 1901.-ben felkérésre Brehm: *Az állatok világa* c. művébe írt a **puliról** a következőképpen: „...**Arcorra a sakáléra** emlékeztet, a rókánál valamivel vaskosabb; meglehetősen hosszú, előfelé keskenyedő és hegyes. Egymáshoz közel álló füle nagy, **tövében széles, fölfelé hegyesedő, rendesen egyenesen fölálló**, azonban, ha az állat fél, gyanakszik vagy szégyenkezik, fülét egyenesen hátra fekteti, mint a sakálók teszik.../lábjegyzet: Ne tévesszük össze a pulival a némely vidéken (pl.Zalában) gyakori és szintén juhokkal járó u.n. p u m i –t, mely nagyobb és magasabb termetével, lecsüngő fülével, hosszabb és lágyabb szőrzetével, szennyes barnás-szürke színével és bozontosan szőrös arcával kétségtelenül a selyemszőrű kutyákra(pincsekre) vall.../” -ismét a puliról: „...Szőrözete arcorrán és végtagjainak elülső oldalán rövid, homlokán, feje tetején és füle külső oldalán jóval hosszabb...” „Leginkább hasonlít a németországi spickutyához, csak hogy gyöngédebb alkatú, füle nagyobb, arcorra hosszabb és hegyesebb...”Méhely ugyanitt még leírja a cigánykutyát, a puszta kutyát, a puszta spiccet, és a német csordás ebet, melyek szoros rokonságban állnak egymással és a pulival. Ebben a leírásban is inkább a mudira ismerhetünk, de semmi esetre sem a puli jellemzőit láthatjuk.

Miskolczi Gáspár 1691-ben papírra vetett sorait, miszerint a juhász köteles: „...mind ő maga tellyes erejével, mind komondorinak segítségével őket őrizni...”

Az tehát bizonyos, hogy a komondornak nevezett kutya nyájőrző feladatot látott el, azonban mit is neveztek komondornak? Hanák János 1846-ban *magyarhoni komondor*

néven a kuvasznak megfelelő kutyát ír le, melynek illusztrálásául a néhány évvel korábban Treitschke könyvében *gubancos magyar juhászkutya* névvel

és a komondor jellemzésével leírt kutya képét rajzolja át. (Ugyanebben a könyvben Treitschke *borzas magyar juhászkutya* néven leírja a kuvaszt is.) Érdekes módon a komondor leírásokban nem fordul elő a kuvasz elnevezés, azonban a kuvasz jellemzése során rendszeresen visszatér a másik fajta: *Magyar komondor, hattyú-, ordas-, kormos-, vörös komondor /Méhely 1901/, magyar sima fejű komondor /Monostori 1909/, hullámosszőrű komondor /Kerpely/, sima- vagy hullámosszőrű komondor/Fényes Dezső/*.

Mint láthattuk, a ma használatos elnevezések a XX. század elején történt rendszerezés eredményeképpen jöttek létre, tehát kijelenthetjük: *az ezt megelőző időszakban keletkezett leírásokban használt fajtanevek korántsem biztos, hogy a ma ismert hasonló nevű kutyafajtákat jelölik.*

Különösen szembetűnő a pumi és a kuvasz esetében, hiszen a fent bemutatott két fajtát ábrázoló 1915-ben kiadott rajzot mindkét fajta esetében használják a történelmi adatok között, pedig a könyv szöveges részéből egyértelműen kiderül az ellentmondás.

A PUMI

TÖRTÉNELME RÉGI
KÉPESLAPOKON
ÉS KÉPEKEN

JUHÁSZ KUTYÁIVAL

1908, MAGYARORSZÁG HORTOBÁGY JUHÁSZ - MAGYAR FÖLDRAJZI MÚZEUM / ERDÉLYI MÓR CÉGE

1918, K.J. BP. LEVELEZŐLAP

1916, VASÚTI LEVELEZŐLAPÁRUSÍTÁS – BUDAPEST FOTÓ ERDÉLYI UDV.

1908, MAGYARORSZÁG HORTOBÁGY JUHÁSZ - MAGYAR FÖLDRAJZI MÚZEUM / ERDÉLYI MÓR CÉGE

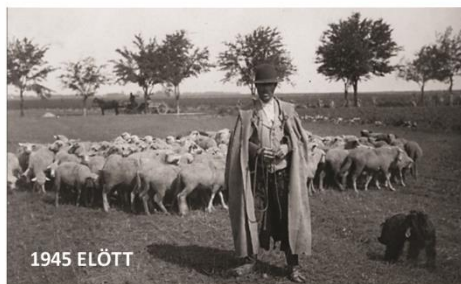
1908, MAGYARORSZÁG HORTOBÁGY JUHÁSZ - MAGYAR FÖLDRAJZI MÚZEUM / ERDÉLYI MÓR CÉGE

1940, KONOK TAMÁS ID

1930, MAGYAR BÁLINT

*Hortobágyi juhász - Hortobágyer Schafhirt*1916, VASÚTI LEVELEZŐLAPÁRUSÍTÁS
BUDAPEST FOTÓ ERDÉLYI UDV.

1945 ELŐTT

1945 ELŐTT, HORTOBÁGY JUHÁSZ
OTTHONA, KÉPESLAP, KIADÁSI
ADATOK: KARINGER,
BUDAPEST, 82. SZ.

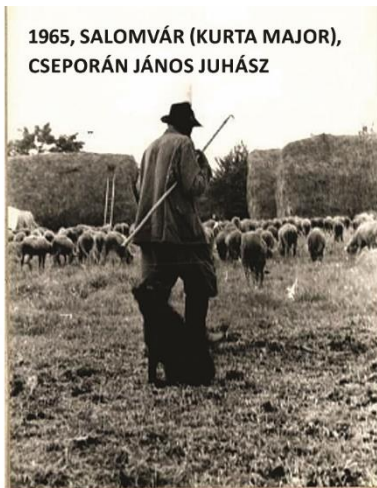
1921, KATONÁK, ORIG. SZÉKELY MÁRTON

1920 KÖRÜL, JUHNYÁJ A HORTOBÁGYON, B. J. BUDAPEST

1940, KÁDÁR GYULA SZÁMADÓ GULYÁS.
NAGY-SÁRRÉT. DÉVAVÁNYA, 1938. BÉKÉS MEGYE

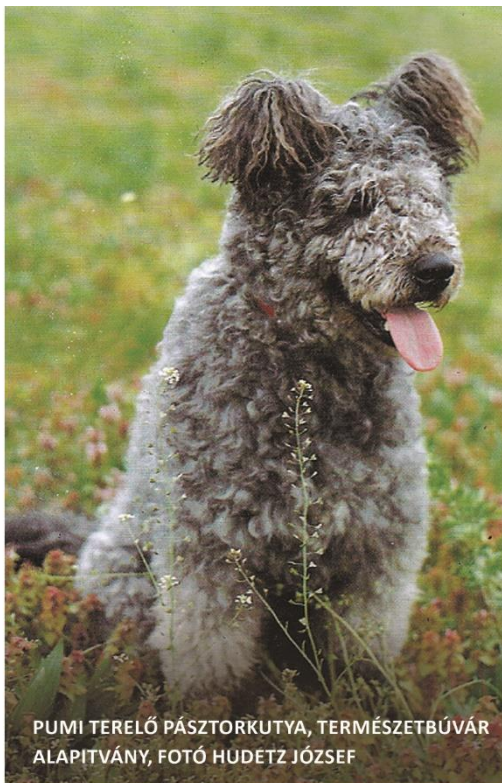
1965, SALOMVÁR (KURTA MAJOR),
CSEPORÁN JÁNOS JUHÁSZ

1960, GULYA [FÉNYKÉP] : IN DER PUSZTA:
VIE A LA PUSZTA / NEUE PHOTO-
GRAPHISCHE GESELLSCHAFT A. G

1938, HORTOBÁGY EBÉD

PUMI TERELŐ PÁSZTORKUTYA, TERMÉSZETBÚVÁR
ALAPITVÁNY, FOTÓ HUDETZ JÓZSEF

1939, JÁVOR PÁL SZÍNМŰVÉSZ

1943, FRIGYES FŐHERCEG ÜDÜLŐTELEP
ÉS ERDEI ISKOLA (MA A VESZPRÉM
MEGYEI TUDÓGYÓGYINTÉZET
SZANATÓRIUMA). ORIG LISSÁK
TIVADAR

1938, ESZTERGOM,
KILÁTÁS A VÁRBÓL PÁRKÁNY FELÉ

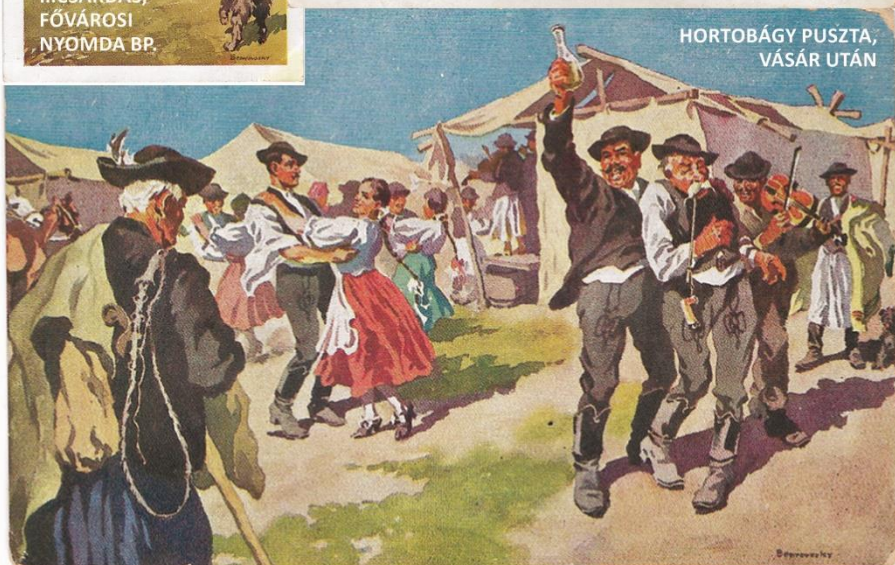
1940, BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS ÁLLAT ÉS NÖVÉNYKERTJE

I. CSÁRDÁS,
FŐVÁROSI
NYOMDA BP.

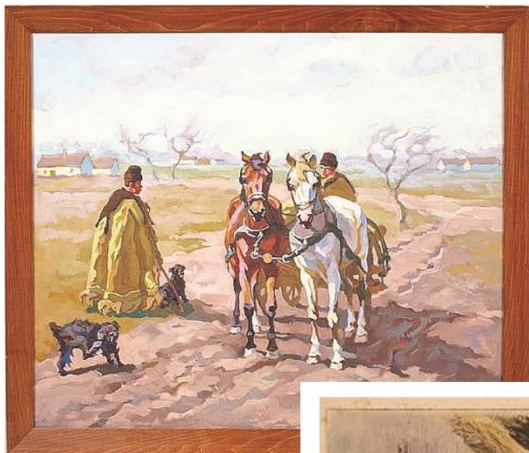

MEGY A JUHÁSZ A
SZAMÁRON, FŐVÁROSI
NYOMDA BP.

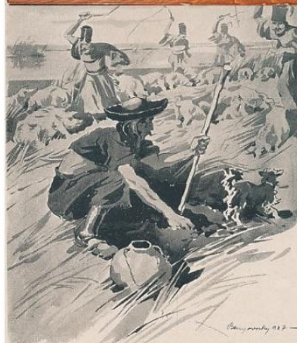

HORTOBÁGY PUSZTA,
VÁSÁR UTÁN

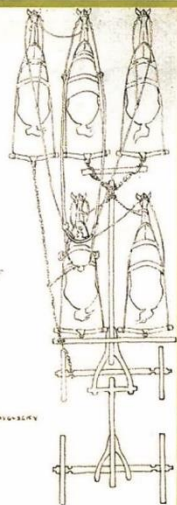

JUHÁSZ A NYÁJÁVAL KÉPESLAP,
FOTÓ: ASZMANN FERENC,
DEBRECEN

RÉSZLET A LOVAS NEMZET, A NÉPIES FOGATOK TANULMÁNYÁBÓL

NYEREGBŐL baltott ötősfogat Debrecen környékéről. Különlegessége a „láncos”, amelyet a gyeplős bal oldalára fognak. A láncos ló „hámfáját” láncra csatolják, amit a nyereg hátsó kápájáról leelőző láncartáron vezetnek keresztül a ferbécen át a bal első kerékagyhoz... – áll a Benyovszky akvarell szöveges magyarázatában. A festmény mellé készített felülnézeti ábra és a festmény alatti szöveg megegyeznek ugyan – de nem hitelt érdemlő – mert a láncos ló vonóláncra gyakorlatilag a kerékagyhoz nem rögzíthető, csak a kocsí tengelyéhez.

MAGYARORSZÁGI KUTYAJAFTÁK 1956

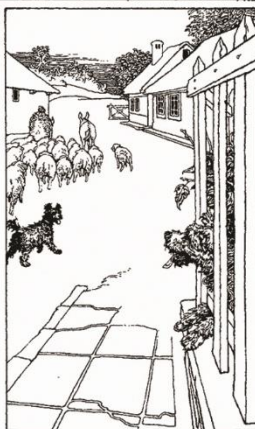
MAGYARORSZÁGI KUTYAJAFTÁK II 1967

ÉLŐ ÖRÖKSÉGÜNK III. KUTYÁK 2007

BALOGH PÉTER GRAFIKUSMŰVÉSZ FEKETE ISTVÁN: BOGÁNC S CÍMŰ MŰVÉHEZ KÉSZÜLT ILLUSZTRÁCIÓI. (A CSALÁD ENGEDÉLYÉVEL, MELYET EZÚTON IS KÖSZÖNÜNK!)

Az ezerarcú pumi

A kutyák bohóca néven is emlegetett magyar terelő pásztorkutya az alkalmazkodás egyik legjobb példája. A pásztor csizmaszára mellől a modern nagyvárosok forgatagáig hosszú út vezetett, melyet ez a viszonylag kistermetű, csupa szív kutya sikeresen teljesített.

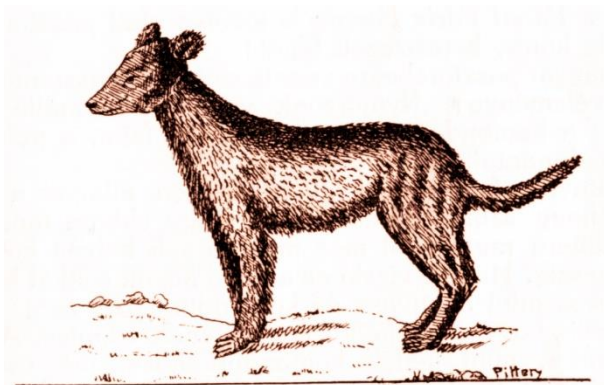
Történelem

Magyar kutyafajtáink eredetére vonatkozó adatok alapján valószínűsíthető, hogy a Kárpát-medencében található terelő kutyák állományával keveredtek a később bekerült idegen fajták. A mezőgazdaság fejlődése, így a gyapjúkereslet növekedése és a finomabb gyapjú iránti igény szükségessé tette a hazai rackaállomány mellett a nyugati merinói juhok behozatalát. Az állatokat lábon hajtották hazájukból, és természetesen kísérték őket a hajtókutyák is. Ahogyan az máig szokás, sok esetben a nyájjal a kutyát is eladták, így keveredett az itt élő pásztorkutyák állománya például a francia és más terelőkutyákkal, melyek között terrieres megjelenésű, temperamentumú kutyák is voltak. Évtizedek során a kíváncsi tulajdonságok megszilárdultak a hazai állományban is, így a pulinál rövidebb szőrzetű, energikus, fáradhatatlan munkamániás kutyák sikeresek voltak a pásztorok körében.

A pumiról az első pontos leírást Pethe Ferenctől olvashatjuk, az 1815-ben megjelent „Természet Históriaja” oldalain, igaz ugyan, hogy „kuvasz” néven: „... nagyságára olyanforma, mint egy köjök-farkas; fülei fennálló, szőre valamennyire bolyhos, legalább nem sima, a’ farka kerekedése pedig alólról, bojhos; színe gyakran barnás-fekete, de különben számtalan, többnyire szennyes-színű...”

Amint látjuk, ez a kutya semmiképpen nem lehet a kuvasz, mai fogalmaink szerint sokkal inkább a pumit ismerhetjük fel a leírásban és a mellékelt rajzban.

A pásztorkutyák elnevezése terén sokáig hasonló káosz uralkodott, a „pumi”, vagy éppen a „mudi” név egyszerűen hajtókutyát jelentett

Kuvasz őrző kutya. (Pethe után.)

Pethe Ferenc 1815-ben keletkezett leírásából egyértelműen kiderül, hogy a kuvasz néven említett kutya sokkal inkább az akkori pumi lehetett.

Lovassy Sándor 1919.-ben lógó- vagy álló fülűnek írja le a pulit, de a pumit is, azonban határozottan elkülöníti a pumit, mint dunántúli tájfajtát. Megjegyzi, hogy színe rendszerint galamszürke, és szőre jóval rövidebb, mint a pulié, lába pedig magasabb. Talán ez az első mai fogalmaink szerint helyes elkülönítése a két fajtának. Dr. Raitsits Emil vezetésével 1914-ben a Budapesti Állatkertben kezdték meg a puli dunántúli fajtaváltozatának tekintett pumit elkülöníteni, és szelektáltan tenyészteni. A fajta első tudományos leírását Dr. Anghy Csaba Géza készítette 1935-ben, és az időközben elhunyt Raitsits doktor tiszteletére róla nevezte el.

A pumi modern időkben

A pumi karrierje a nyáj mellől indult, hiszen eredeti közegében nem maradhatott volna fenn, ha nem lettek volna minden szempontból kiváló képességű kutyák. A kistestű pásztorkutyák - rendkívüli alkalmazkodóképességüknek köszönhetően már a XX. század elején kedvelt társává váltak a városi embernek is. Század eleji képeken láthatjuk az elegáns pesti kisasszonyokat pumival az oldalukon.

A pumi esetében szerencsésen ötvöződött az intelligencia a terrieres temperamentummal. A szőrzet viszonylagos könnyebb kezelhetősége is nagy előnyére válik a fajtának, ez is nagyban segítette népszerűségét. A mezőgazdasági állattartásban minden területen kiválóan alkalmazható volt a pumi, hiszen viszonylag kisebb méretét vakmerősége és ügyessége ellensúlyozta: a hagyományos juhászati munka mellett a kondás, de éppen a gulyás is nagy hasznát vette ezeknek az örökmozgó, mindenre azonnal reagáló kutyáknak. A „beszédese” jellem a ház körül is hasznos volt, mivel a pumi tudta nélkül nem történhetett semmi a ház körül, és a kis kutya jelzésére figyelt a gazda, de a nagytestű őrzőkutyák is. Kiváló dúvadirtó is, a patkányok és más kártevők nagy pusztítója.

A pumit örök, fáradhatatlan tette készség jellemzi: munkája során általában szemkontaktusban van gazdájával, lesi, várja a következő feladatot, és azt legjobb tudása szerint igyekszik is végrehajtani. Örökké igényli a feladatot, a foglalkozást, szüksége van a feladat végrehajtása utáni sikerélményre.

Minthogy a juhász hagyományosan hónapokat töltött kutyájával kettesben a puszta, így az örökös figyelem, a gazdára fókuszált viselkedés mélyen rögzült a fajtában. Ez az, amit még ma is kitűnően lehet érzékelni pumi és gazda kapcsolatában, és ez vezetett oda, hogy a mezőgazdaságban egyre csökkenő igénybevétel ellenére a fajta nem tűnt el, sőt megtalálta helyét az emberek világában. Jellemző módon azonban - mivel nálunk régen sem volt divat a „hazai” – a fajta rendkívüli képességeit először Skandináviában, jelesen Finnországban kamatoztatták, és ez nagy lökést adott a fajta népszerűségének.

A kilencvenes évek elején feltűnt az agility sportban egy „Miklós” nevű finn pumi, aki olyan fergeteges futamokat futott egészen az Európa Bajnokságig, hogy sokan felfigyeltek rá, vajon mi lehet ez? Helsinkiben az egyik agility iskolában volt szerencsém körülbelül negyven (!) pumival találkozni. A fajta egyre inkább terjed a világban, újabb országokban tűnik fel, és mindenhol nagy sikert arat.

A pumi otthon

A pumi tartási körülmények tekintetében a többi pásztorkutyához hasonlóan igénytelen, környezetét általában nagyon jól tolerálja.

Bátran kijelenthetjük, hogy a „kutya nem való lakásba” kifejezés már régen idejétmúlt, hiszen számos olyan kutya fajta létezik, melyeknek mindennél fontosabb, hogy a gazda közelében legyenek. Természetesen a pumi és hasonló mozgás- és munkaigényű fajták esetén a lakásban tartás csak akkor lehetséges, ha a gazda felelősséggel vállalni tudja, hogy a következő tizenöt évben aktív életet tud biztosítani a kutya számára.

Kertes házban megfelelően ki tudja elégíteni mozgásigényét, de a foglalkozás iránti éhségét csak a személyes kapcsolat, közös játék során tudja kiélni.

A pumi kiváló sportkutya, évszázadok alatt kialakult jó tulajdonságait a sportpályán is kamatoztatja, nem mellesleg ezzel gazdájának is lehetőséget nyújt az egészséges mozgásra. Igazi komédiás, az ember fáradhatatlan társa, barátja. Örömet leli a munkában, a gazdával közösen megoldott feladatokban. Mai világunkban a terelőversenyek kivételével egyre kevésbé van lehetősége a puminak valódi terelőmunkára, ezt azonban helyettesíthetjük a legkülönbélebb aktív, ügyességi sportokkal. A különféle kutyás sportok nemzetközi élvonalában mindenhol megtalálhatók a fajta képviselői.

Összességében kijelenthetjük, a pumi mára tökéletesen megtalálta helyét a XXI. század emberének világában.

Árkosi József

A TERELEÉS TANÍTÁSA

*„Elbolyong a Juh maga, de
ritkán tér maga vissza”*

Miskolczi Gáspár: Egy jeles vad-kert (1691.)

ÁLTALÁNOS KÉRDÉSEK

Juhászkutyák hazánkban még sokfelé dolgoznak a nyájak mellett, ahol munkájuk elengedhetetlen, azonban kétségtelen, hogy a terelőkutyák túlnyomó többsége ma már családi kutya szerepkörben él.

A felelős kutyatartás szabályaihoz tartozik az is, hogy kutyánk számára megfelelő és alkalmas tevékenységet találjunk, melyben egészségesen tudja levezetni energiáit. A városi kutyatartás körülményei között sokszor nem könnyű a kutya igényeinek kielégítése, ezért érdemes minden lehetőséget kipróbálni. Ezek egyike a terelés, mint sport, illetve ösztönkezelés. A terelés a kutya számára rendkívül élvezetes tevékenység, hiszen szabad levegőn, ősi ösztöneit kiélve mozoghat, játszhat együtt a gazdájával, és nem utolsósorban a család számára is kiváló lehetőség a szabadidős sportolásra.

A terelés alapja a terelőösztön közvetlenül a vadászösztönből ered, a kutya legrégebbi közös tevékenysége az emberrel. Az ösztönkezelés jelentősége ma abban áll, hogy a felfokozott ösztönállapotba került kutyának is gazdája irányítása alatt kell maradnia, és ha ezt sikeresen eléri a juhok társaságában, akkor a hétköznapi életben már sokkal könnyebb az együttműködés.

A terelőversenyek feladatai tartalmazzák a juhászkutyák munkájának egyes elemeit. A versenyek résztvevői legtöbbször nem hivatásos juhászok, hanem a legkülönbözőbb foglalkozású városi emberek, a kutyák sokszor a panellakásból érkeznek a terelőversenyre. Fantasztikus élmény gazdának és kutyának egyaránt, ahogy a kutyából előtör az ősi ösztön, és sokszor első alkalommal már úgy viselkedik, mint ha világ életében a nyáj mellett élt volna.

Az állatvédelmi szempontok nyilvánvalóan elsődlegesek ebben a sportban, hiszen nem engedhetjük meg, hogy a gyakorláshoz nélkülözhetetlen birkák megsérüljenek, illetve zaklatás alatt éljenek.

Ezért a gyakorló pályákon olyan állatokkal folyik a munka, melyek megszokták a kutyák jelenlétét, és nem okoz számukra stresszt a terelés. A munkához szokott állatok kifejezetten segítik a kutyák tanulását. Természetesen, mint minden sport, a terelés is céltudatos gyakorlást igényel, de aki nem akar versenyezni, annak is érdemes kipróbálnia.

Ahhoz, hogy kutyánkkal eredményesen és élvezetesen vehessünk részt a terelősportban, először is meg kell ismernünk a terelés alanya, esetünkben a juhok viselkedését. A juhok, mint általában a csordában élő növényevő zsákmányállatok, a falkában érzik magukat biztonságban. Ezért minél nagyobb létszámú egy nyáj, annál könnyebb lehet a kutya feladata, mert a nagyobb csoportban nem viselkednek olyan ijedősen, és jobban irányíthatók. Mindamellett előfordulnak minden nyájban az átlagnál ingerlékenyebb, esetleg támadó viselkedésű egyedek. Amikor egy tapasztalatlan kutyával közelítjük meg a nyájat, éppen ezért nagy figyelemre és óvatosságra van szükség.

Ezek után ismerkedjünk meg az első lépésekkel a terelőkutya tanításának útján: Alapvető szempont, amely természetesen nem csak a terelőkutya esetében fontos, hogy mire a kutyával munkához látunk, megfelelő együttműködés és feltétlen jó kapcsolat legyen a kutya és gazdája között. Az első feladat, amely meghatározó a kutya további fejlődése szempontjából, a kontaktus felvétele a juhokkal. Ekkor különösen fontos, hogy a kutya érezze a gazdája által nyújtott biztonságot és támogatást. Már egészen fiatal kiskutyával is érdemes megismertetni a juhokat. Ezt csak teljesen biztonságos körülmények között szabad megpróbálni, és csak olyan birkák „közreműködésével”, melyek megszokták és nyugodtan tűrik a kutya jelenlétét. A kiskutyát ölbe véve vigyük oda az állatok közelébe, hogy jól lássa, érezze őket. Akár a birka hátára is lehet ültetni, vigyázva, nehogy leessen.

A kutya első találkozása a birkákkal meghatározó lehet, ezért különösen nagy gondossággal kell eljárni. A szabadban együtt álló csoportot pórázon vezetett kutyával közelítsük meg, és hagyjuk, hogy a kutya ösztönétől vezérelve érdeklődjön, figyelje, szagolja őket.

Soha ne erőltessük, hogy közelebb menjen, mint amennyire magától akar, de azt sem kell hagyni, hogy egyenesen a juhok közé szaladjon. Fontos, hogy mindig érezze maga mögött a gazda jelenlétét. A juhok körül először nagyobb, majd szűkülő körben mozogva hagyjuk, hogy a kutya felmérje a terepet. Különösen a fiatal kutya esetében ilyenkor a gazdának ajánlatos résen lenni, mert a birkák között akadhat olyan, amelyik megérezve a kutya bizonytalanságát, hirtelen kitámad, és ez egy időre elveheti a kiskutya kedvét a tereléstől. Olyan is előfordul azonban, hogy éppen ez a mozzanat váltja ki a kiskutyából a megfelelő reakciót, és az ijesztésre válaszul vitézül lép fel a támadó ellen.

A juhokkal való első találkozás során különösen igaz ami később sem elhanyagolható, mégpedig, hogy igyekeznünk kell a kutya számára sikerélményt szerezni. Ezen a napon nem kell még azzal foglalkozni, hogy a kutya tudatosan tereljen. Éppen elég ha felfedezi, amint mozgására a juhok ellentétes irányú mozgással reagálnak, így önbizalma erősödik, és fellépése egyre bátrabb lesz.

Figyelni kell arra, hogy a kutya soha ne bátorodjon fel annyira, hogy ok nélkül megtámadja az állatokat. A terelőkutya feladata mindig az, hogy megóvja a rábízott jószágot, így a birkákat terelő kutya esetében súlyos hiba, ha feleslegesen agresszív viselkedést mutat, és belecsíp a juhokba. Abban az esetben, ha egy birka ellenáll, vagy támadólag lép fel, és szembefordul a kutyával, nem számít hibának, ha a kutya mintegy a támadást megelőzve vagy megtörve szemből megcsípi. Azonban ha hátulról, oldalról belecsíp a birkába különösebb ok nélkül, ez felesleges agresszivitás, így ezt nem szabad engedni.

Az első gyakorlás során az a legjobb, ha olyankor hagyjuk félbe a munkát, amikor látjuk, hogy a kutya mozgására a juhok megfelelően reagálnak, azaz ellentétes irányban mozdulnak. Ekkor a kutya sikere tudatában fejezi be a feladatot, így legközelebb úgy fog hozzáállni a munkához, ahogy most abbahagyta.

Alapvető feladatok

A terelés során különböző feladatokat kell a kutyának megoldania, amikor a nyáj mögött haladva egy bizonyos irányba kell mozgatni az állatokat, vagy éppen kanyarodásra készíteni. Ezen felül fontos, hogy szükség esetén meg tudja állítani a falkát, vagy éppen a gazdától távol lévő állatokat tudja a gazda irányába mozdítani.

Két alapvetően különböző munkamódszert kell alkalmaznia a kutyának: a hajtás során a nyáj mögött kell végig haladnia, és súlyos hiba, ha körbeszalad, hiszen az elől nyugodtan haladó állatokat megzavarja. A gyűjtés módszere, amikor a gazdától nagyobb távolságra elhelyezkedő falkát ellentétes oldalról kell hajtania, a gazda felé.

Mindkét esetben fontos, hogy a kutya megértse, melyik az ő fennhatósági területe. Ez a terület egyszerűen úgy jelölhető ki, hogy ha a nyáját egy háromfelé osztott körnek tekintjük, a kutya felőli egyharmadnyi körcikk az ő felelőssége.

A munka megkezdésekor a legfontosabb, hogy a kutya és felvezetője között maximálisan jó kapcsolat legyen, mely biztosítja, hogy a kutya nem önállósítja magát munka közben. Önálló intézkedést a kutya csak abban esetben végezhet, ha azt látja, hogy a csoportból kiválik egy állat: ilyenkor igyekeznie kell a lehető legrövidebb úton visszairányítani a kóborlót.

A gyakorlás során, mielőtt még a közvetlen kontaktust felvennénk a terelendő állatokkal, az engedelmesség próbája következik: az állatok körül-de nem túl közel- elküldjük magunktól a kutyát, aztán visszahívjuk, vagy helyben maradásra utasítjuk, illetve a behívást gyakoroljuk. Ilyenkor látszik, hogy mennyire tudja kontroll alatt tartani viselkedését. Ha kitör, és a juhokhoz szalad, úgy állítsuk meg, hogy tereljük el a figyelmét, tehát ne szidjuk le durván amikor még nem elég magabiztos a terelésben, hiszen ezt úgy értelmezheti, hogy nem szabad terelni.

Gyakorlatok

A következőkben a terelőkutyák tanításának néhány alapvető gyakorlatát ismertetjük. Számtalan módszer létezik, és a különféle módszerek eredményesen alkalmazhatók, mindenkinek meg kell találnia a számára, illetve a kutyája számára legeredményesebbet. Az alább röviden ismertetett mozzanatok külön-külön a hosszú tanítási folyamat részei, e könyv terjedelme nem engedi meg, hogy teljes részletességgel ismertessük a metodikát, mindössze bepillantást enged a munkába.

Fizikai kontaktus a juhokkal

A kezdő kutyával ajánlatos egy úgynevezett gyakorló karám segítségével dolgozni. Ez a karám 6-8 m átmérőjű kör alakú, és benne 5-6 juhot helyezünk el.

Közelítsük meg a karámot, és engedjük, hogy a kutya felvegye kontaktust a juhokkal. Ez a mozzanat egyedenként különböző lehet. Magyar fajtáink, és a legtöbb európai juhászkutya gyakran élénken csaholva kezd körözni a karám körül, keresve a bejáratot.

A gyakorló karám alkalmas mind a gyűjtő, mind a hajtó módszer alapjainak gyakorlására, persze abban az esetben, ha a kutya igyekszik a bent lévő állatokkal kontaktusba kerülni, és élénk érdeklődést mutat.

Egyensúlyi pont felvétele

Első lépésben a gyűjtés alapját, az úgynevezett „balanszolást”, vagyis az egyensúlyi ponton való elhelyezkedést gyakoroljuk. A cél, hogy a kutya a gazdával szemben, a karám túlsó oldalán helyezkedjen el, a juhokkal szemkontaktust keresve. Ilyenkor a kutyának igyekezni kell a vezérállatot megtalálni, és azzal szemben felállni. A gazda a karám körül mozogva körözésre készíti a kutyát oly módon, hogy a kör felé eső részére soha sem engedi. Amikor a gazda megáll és szembefordul a karámmal, a kutyának is meg kell állnia, és figyelni az állatokat. Sokszor hosszú türelemjáték amíg a kutya felfogja a dolgot, de sok kutya első alkalommal tökéletesen megoldja a feladatot. Ha kutya magabiztosan mozog körbe gazdájának mozgására reagálva, elkezdődhet a közvetlen kapcsolatfelvétel a juhokkal, kerítés nélkül.

Ebben a fázisban először ugyanazt a mozgást gyakoroljuk, amit a gyakorló karámban álló állatoknál, de itt már figyelni kell arra, hogy a kutya megfelelő távolságot tartson a juhoktól, hogy ne riassa meg őket feleslegesen. Az ideális távolság gyakorlás során a 2-3 méter. Ennek érdekében a gazda használhat egy hosszú botot, hosszú nyelű szerszámot, amivel mintegy meghosszabbítja a karját, és juhokhoz túl közel kerülő kutya elé tartva mutatja a megfelelő távolságot. Érdemes megtanítani egy vezényszót, ami arra szolgál, hogy a kutya növelje a távolságot a juhoktól. Az álldogáló juhok körül változtatott irányban körözve gyakoroljuk az egyensúlyi pont felvételét.

Gyűjtés

Amikor a kutya már megbízhatóan elhelyezkedik a megfelelő ponton, következik az állatok megindítása, és a haladás gyakorlása. Ekkor a gazda már nem körben mozog a juhok körül. Amikor a kutya elhelyezkedett vele szemben, a felvezető hátralép, és elkezd óvatosan távolodni az állatoktól.

Természetesen a gyakorlások során olyan juhokat kell igénybe venni, melyek megszokták az ilyen munkát, így ilyenkor a kutyával a hátuk mögött elindulnak az ember felé. A kutya feladata, hogy a juhok mögött egyenesen, nyugodt tempóban haladva hajtsa az állatokat a felvezető felé.

Amikor elindult a csoport és nyugodtan halad, el lehet kezdeni a fordulatokat. Ilyenkor a gazda nem túl szűk ívben elfordul egy bizonyos irányban, így a kutyának a balanszpontot át kell helyeznie ellentétes oldalra, így tartva a juhokat megfelelő irányban.

Ügyeljünk a vezényszóra, mivel, ha az ember hátrafelé lépked, az irányt ellenkezőképpen kell mondani a kutyának. Ha a kutya gyorsabban mozog a kelletténél, állítsuk meg néhány méterenként, de utána rögtön indítsuk tovább.

Hajtás

A hajtás tanítása akkor a legkönnyebb, amikor a kutya már magabiztosan végzi a gyűjtő mozgást, ismeri az irányokat, és gazdájával jó összhangban van.

Az első lépésben a kutyát lábhoz hívjuk, majd az előttünk lévő nyáj felé indítjuk, „hajtsd!” vezényszóval. Amikor a kutya elindul, nem várjuk meg, hogy a juhok elé kerüljön, hanem hamar visszahívjuk, és megállítjuk, majd elküldjük ellenkező irányba. Így fokozatosan kialakul egy patkó alakú mozgás, melyet a kutya a juhok mögött végez, így mintegy tolva maga előtt az állatokat. Igyekezni kell, hogy a kutya minél kisebb kitérőt tegyen az egyenes vonalú haladás során.

Természetesen ilyenkor már ismeri a balanszba kiküldés vezényszavát, vagyis más parancsra fut körbe a juhok elé, és más parancsot kap, amikor hajtania kell. A fordulatok végrehajtása itt értelemszerűen úgy történik, hogy ha a juhokat valamely irányba akarjuk fordítani, a kutyát a másik irányban kell tovább engedni a csoport mellett, így készíteti fordulásra az állatokat. A fentiekben néhány alapvető gyakorlatot ismertettünk, a teljesség igénye nélkül.

A pumi ápolása

A pumi szőre esetenként eltérő lehet, több-kevesebb aljszőrrel, ezért ennek megfelelő gyakorisággal kell kifésülni.

Ehhez természetesen megfelelő szerszámok szükségesek, fém ritka fogú fésű, bontókefe, olló, ritkító olló, filcbontó, coat king (aljszőr kiszedő).

A trimmelés szó a standart leírásban nem a klasszikus trimmelést jelenti!!!

Inkább azt, hogy az esetleges kihúzható csomókat eltávolíthatjuk. Illetve, ha jól kifésültük, kibontottuk a pumi szőrét, coat king-el a felesleges szőrzetet eltávolíthatjuk.

A pumi szőre igen jó öntisztuló tulajdonsággal rendelkezik, ezért felesleges a túl gyakori fürdetés! Természetesen ha szükséges a genitáliáknál, illetve a lábakat lehet gyakrabban is tisztítani.

Fürdetéshez, göndör szőrű, vagy drótos szőrű kutyára való sampont használjunk. Balzsamot soha ne vigyünk fel a szőrzetre, mert megpuhítja azt.

Úgy szárítjuk a szőrt, hogy minél tincsesebb, minél hullámosabb, esetleg göndörebb legyen.

Mindezt kicsapatóval, hajszáritóval, folyótóvég nélkül szépen el lehet érni, ill. a szárítást követően kissé bevezelve, sörözve, a kezünket a szőrzet végeit benedvesítjük.

Nyáron sokkal könnyebb dolgunk van, mert ha jól megtöröljük a kutyát és a napon megszárad, akkor lesz a legszebb a szőre.

A pumi szőre nem olyan egyenletesen göndör, mint az uszkaré, ha kifőnözve, kihabosítva ollóznák a kellő formára, néhány órán belül, a szőre vissza hullámosodik, göndörödik, nem lesz egyenletes az ollózás, és rövidebb is lesz, mint amilyenre szeretnénk volna ollózni.

Azon kívül egyáltalán nem lesz autentikus, és mint már a standardban benne van "A szőrzet tincseket képező göndör vagy hullámos, sohasem sima és sohasem zsinóros"

Kölyök ápolása

A puha, pelyhes kölyökszőrt, érdemes lehetőleg hetente kifésülni. Így nemcsak megelőzzük az esetleges csomósodást, filcesedést, hanem már korán hozzászoktathatjuk a kicsiket a rendszeres fésüléshez, ápoláshoz.

Minden esetben fémfogú fésűt, vagy kefét használjunk, (kefét csak abban az esetben, ha biztosak vagyunk abban, hogy a szőrt egészen a bőréig ki tudjuk kefélni) a műanyag fésű, vagy kefe fogai sztatizálják a szőrt, ezzel elősegítve annak filcesedését, illetve csomósodását.

Érdemes 5-6 hónapos korukban a pelyhes szőrvégeket levágni, de legalább 4-5 cm-es szőrzet maradjon, amit alaposan bontsunk ki.

Ellenőrizzük a hallójáratot, ha sok szőrt találunk benne, óvatosan húzzuk ki úgy, hogy a hallójáraton kívüli szőrrel nehogy összefogjuk, mert akkor fájdalmat okozhatunk a kicsinek.

A talpából vágjuk ki a szőrt, mert filcesedés esetén nyomhatja a kutya talpát, illetve nem látjuk meg, a toklászt, vagy egy esetleges sérülést.

Nagyon fontos kölyök korban a fülek állása, hiszen ha túl sok a szőrzet a füleken, akkor lehúzza a súlyja.

Először vágjuk le a szőrt a fülek mentén a fül szélétől kb. 1 cm-re.

Ha ekkor sem áll még helyesen a fül, akkor, a fül belső-felső egyharmadát szabadítsuk meg a szőrzettől, így már feljebb emelkedhet.

Felnőtt pumi ápolása

A felnőtt pumi ápolása az aljszőr sűrűségétől függ, illetve még attól, hogy kertben, vagy lakásban tartják.

Átlagos esetben elég 3-4 hetente átfésülni, fürdetni pedig maximum 3-4 havonta, ha nagyon szükséges.

A kertben tartott puminál a téli időszak előtt ne szedjük ki az aljszőrzetét, de rendszeresen ellenőrizni kell, nem állt-e össze, nem nemezesedett-e. Ebben az esetben mindenképp szedjük szét a nemezeket.

A tavasszal, alaposan ki kell bontani, illetve meg kell szabadítani a felesleges aljszőrzettől, ekkor ollóval vágjuk le a szőrt rövidre kb. 3-5 cm-re. A fülekben esetlegesen előforduló szőrt óvatosan húzzuk ki, ellenőrizzük a mancsokat, ahogy kölyök esetében már említettem. Soha ne engedjük nyírógéppel kopaszra vágni!

Kiállítási pumi ápolása

Kiállítási pumi szőre, sokkal rendszeresebb ápolást igényel! Rendszeres fésülést, aljszőr kiszedést, fürdetést jelent. Azonban soha ne fürdessük meg közvetlenül kiállítás napján, vagy néhány nappal előtte, mert túl puha lesz a szőrzet. Érdemes a felkészítést, már egy-két héttel a kiállítás előtt megkezdeni.

Visszatekintés tenyésztési adatainkra

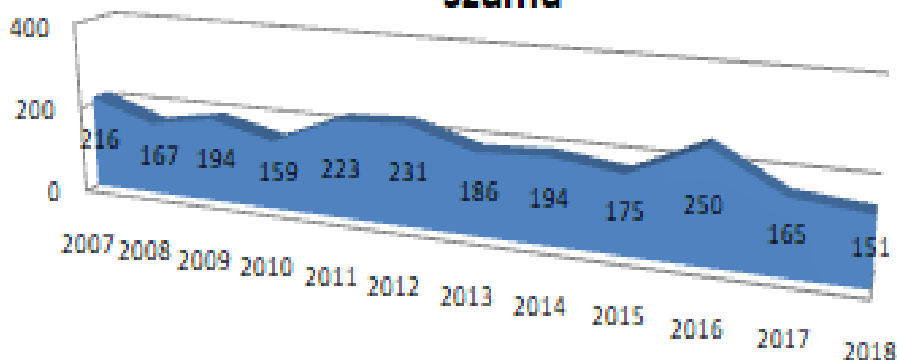
Az alábbi táblázatokat és grafikonokat a korábbi évek alombejelentői és a MEOESZ törzskönyvezési adatai alapján készítettem. A színek meghatározásánál a lejelentett színeket vettem figyelembe.

A fekete és szürkülő színeket összesítettem a „**feketén született**” kategóriába, mert számos tenyésztő a feketén született kölyköt is szürkének jelentette észlelve a kölykök várható kivilágosodását. Az „**adathiányos**” valamint „**májbarna**”, „**kék/szürkén született**” és „**cserjegyes**” kölyköket kis arányszámukra tekintettel a „**más**” kategóriába összevontam.

A táblázat középső soraiban a fedező kanok és ellő szukák számát gyűjtöttem ki.

Az utolsó sorokban pedig az adott évben az igazolhatatlan ősökkel rendelkező, de típusos küllemük miatt utólagosan „B” törzskönyvezett kanok és szukák számát jeleztem.

Az évente törzskönyvezett kölykök száma

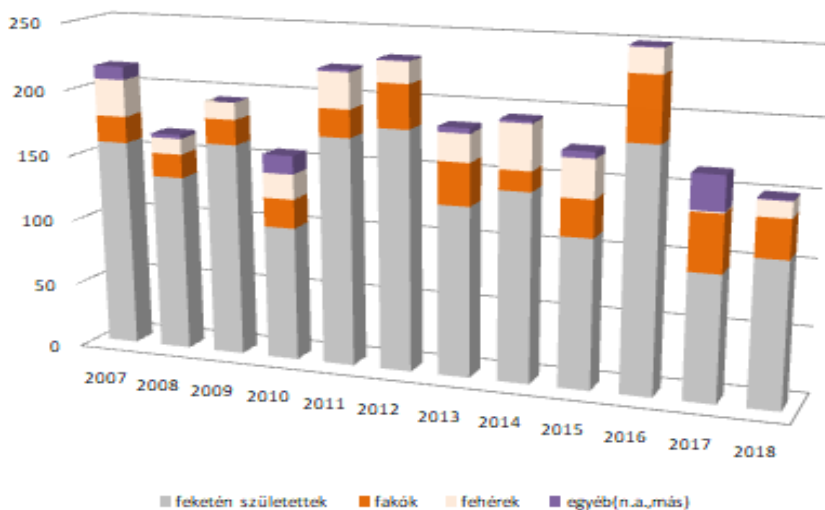
Magyar Pumi Klub 2007-2009						
évfolyamok	2007		2008		2009	
	216 utód		167 utód		194 utód	
kölykök	kölykök %		kölykök %		kölykök %	
feketén születtek	158	73%	134	80%	162	84%
fakók	20	9%	18	11%	19	10%
fehérek	28	13%	12	7%	13	7%
más	10	5%	3	2%	0	0%
almok száma	50		44		52	
kölyök/alom	4,32		3,8		3,73	
apák száma	32		32		35	
anyák száma	50		41		48	
szülőpárok száma	50	utódok	45	utódok	50	utódok
2 almot adók	0	0	4	14	2	4
új "B" kan bevonása	0		0		0	
új "B" szuka bevonása	2		0		0	

Magyar Pumi Klub 2010-2012						
évfolyamok	2010		2011		2012	
	159 utód		223 utód		231 utód	
kölykök	kölykök %		kölykök %		kölykök %	
feketén születtek	102	64%	173	78%	182	79%
fakók	22	14%	21	9%	33	14%
fehérek	19	12%	27	12%	16	7%
más	14	9%	2	1%	1	0%
almok száma	42		46		51	
kölyök/alom	3,79		4,85		4,53	
apák száma	27		29		39	
anyák száma	37		42		47	
szülőpárok száma	39	utódok	46	utódok	49	utódok
2 almot adók	2	15	4	34	2	17
új "B" kan bevonása	0		0		1	
új "B" szuka bevonása	0		1		0	

Magyar Pumi Klub 2013-2015						
évfolyamok	2013		2014		2015	
	186 utód		194 utód		175 utód	
kölykök	kölykök %		kölykök %		kölykök %	
feketén születettek	129	69%	143	74%	113	65%
fakók	32	17%	15	8%	28	16%
fehérek	21	11%	34	18%	29	17%
más	4	2%	2	1%	5	3%
almok száma	40		39		37	
kölyök/alom	4,65		4,97		4,73	
apák száma	31		27		25	
anyák száma	38		38		34	
szülőpárok száma	39	utódok	39	utódok	37	utódok
2 almot adók	1	4	0	0	0	0
új "B" kan bevonása	2		1		0	
új "B" szuka bevonása	2		0		0	

Magyar Pumi Klub 2016-2018						
évfolyamok	2016		2017		2018	
	250 utód		165 utód		151 utód	
kölykök	kölykök %		kölykök %		kölykök %	
feketén születettek	183	73%	95	58%	109	72%
fakók	48	19%	43	26%	29	19%
fehérek	18	7%	1	1%	12	8%
más	1	0%	26	16%	1	1%
almok száma	45		33		31	
kölyök/alom	5,56		5		4,87	
apák száma	30		27		24	
anyák száma	44		31		30	
szülőpárok száma	45	utódok	33	utódok	31	utódok
2 almot adók	0	0	0	0	0	0
új "B" kan bevonása	0		0		0	
új "B" szuka bevonása	1		1		0	

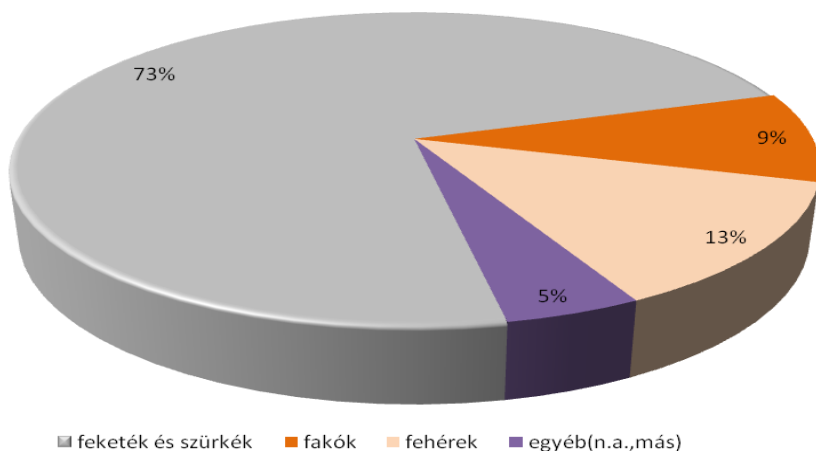
Törzskönyvezett kölykök létszáma és színaránya

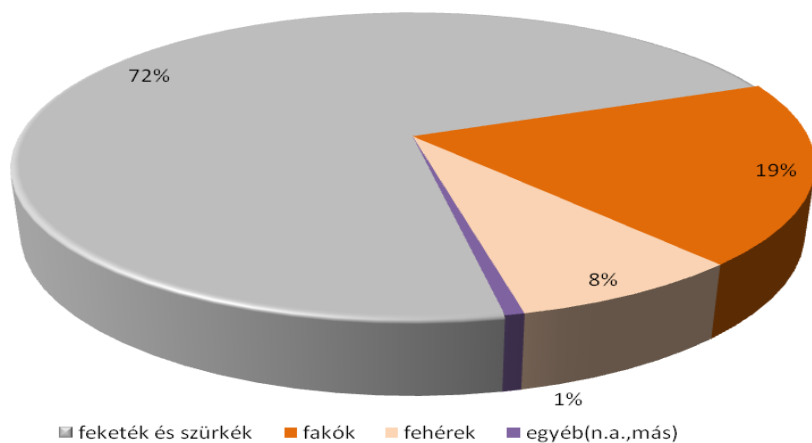
A színek alakulásánál érdekes a „fehérek” átmeneti létszám csökkenése, amit főként az erre specializálódott egyik tenyésztőtársunk halála, ill. a kölyökkori szín pontosabb, fakónak minősítése okozhatta.

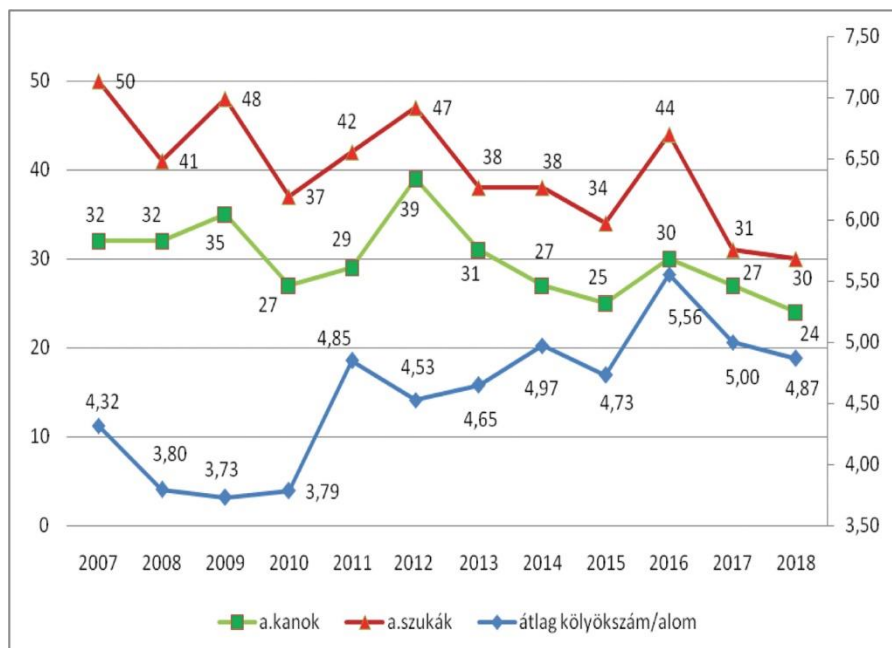
A „fakók” létszámgyarapodásukat ezen túl a színvariáció népszerűbbé válásának is köszönhetik. A „szürkék” százalékos aránya nem változott, mivel ennek a „színek” nagy a genetikai elfedőképessége. Az általános kiszürkülésnek köszönhető a maradó feketék sajnálatos és teljes visszaszorulása.

Pumi kölykök színmegoszlása 2007-ben

Pumi kölykök színmegoszlása 2018-ban

Ezen a grafikonon jól látható az egy alomban felnevelt átlagos kölyökszám emelkedése, miközben a tenyésztésbe vont apák és anyák száma csökkenő irányt mutat. További kedvezőtlen tény a tenyészkanok állandósult relatív létszám hiánya és használatuk egyenlőtlensége. (Isd.: Táblázat a 2007 után született fedező kanok és utódaik számáról, 2018 végéig)

Mindezekből adódik, hogy az éves összes kölyökszám alakulása, főként az almonkénti átlagos kölyökszám változásának köszönhető. A jövő szempontjából, mindez az átlagos rokonsági mérték növekedését okozó kedvezőtlen tendencia.

Írta és összeállította:
Dr. Herceg Róbert

A 2007 után született fedezőz kanok és fedezési teljesítményük bemutatása

sor-szám	A 2008.01.01. után született tenyészkánok neve, születési éve, tsk. szám, benti jelle, színe, HD eredménye	utódok száma	almok száma	alom-átlag	utódok alom	A 2008.01.01. után született tenyészkánok szülei
1.	Csünyatelepi Ebecsot 2008/ fekete HD.n.a.	79	15	5,27	2015-06-02	Csünyatelepi Álmos -X- Csünyatelepi Orgonavirág
2.	Csünyatelepi Jóbárát 2009/ fekete HD.A	55	8	6,88	2016-06-19	Csünyatelepi Álmos -X- Csünyatelepi Orgonavirág
3.	Titkoltú Esed 2014/ fekete HD.B	51	11	4,64	2018-07-26	Karavonon Gringo -X- Magadoni Csókás
4.	Galla-Hegyí drs 2011/ fekete HD.C	42	11	3,82	2016-03-04	Nyírségfa Fecser -X- Galla-Hegyí Liza
5.	Pilis-Kócos Jóbárát 'Minck' 2013/ fekete HD.A	42	6	7,00	2018-08-14	Mariell De Marque Vildén Ydor -X- Pilis-Kócos Ajvár
6.	Stutyók 2012/B fekete HD.B	40	7	5,71	2016-02-11	hm. -X- hm.
7.	Galla-Hegyí Nótás 2008/ fekete HD.A	37	7	5,29	2012-08-31	Nyírségfa Marci -X- Galla-Hegyí Jázmin
8.	Nyírségfa Gazi 2012/ fehér HD.A	36	6	6,00	2016-03-06	Csünyatelepi Penge -X- Nyírségfa Fürgő Dorla
9.	Collagoss All 2011/H fekete HD.B	35	6	5,83	2017-12-30	Fre-Tas Sarinas Derek Odén -X- Benmar-Bra-Myz
10.	Galla-Dombi Lucernás Ajkz 2009/ fekete HD.n.a.	32	4	8,00	2017-12-16	Csünyatelepi Ebecsot -X- Árksoligeti Kócos Lencse
11.	Almozav Lubor 2012/H fekete HD.n.a.	32	7	4,57	2016-12-16	Almozav Xliver Ebbé -X- Almozav Astra Nova
12.	Nyírségfa Penge 2010/ fehér HD.n.a.	29	7	4,14	2014-03-02	Nyírségfa Bogács 2006 -X- Rekettyés Cinkos
13.	Verezi Akócos Nemess 2012/ fekete HD.A	29	6	4,83	2018-06-11	Galla-Hegyí Nótás -X- Magadoni Csókás
14.	Árksoligeti Kócos Nemess 2008/ szürke HD.B	28	5	5,60	2017-04-01	Homoki-Pusztázó Lármas -X- Árksoligeti 'Kócos' Danka
15.	Karavonon Gringo 2009/H fekete HD.A	28	5	5,60	2017-01-23	Maktes Ohjan 2010 -X- Karavonon Entenimantien - 2008
16.	Györgyvári Cudar Snaptól 2011/ fekete HD.n.a.	27	5	5,40	2017-05-31	Csünyatelepi Ebecsot -X- Lucalligeti Álkony
17.	Árksoligeti Kócos Dagez 2013/ fekete HD.A	25	4	6,25	2018-09-24	Árksoligeti Kócos Fergeng -X- Árksoligeti Kócos Ruca
18.	Lankar Apollo 2010/H.n.a. HD.B	24	4	6,00	2013-05-27	n.a. -X- n.a.
19.	Nyírségfa Nótás 2013/ fekete HD.A	23	6	3,83	2018-04-03	Galla-Hegyí drs -X- Nyírségfa Álkony
20.	Kárgati-Kerfi Ecs 'Pendr' 2011/ fekete HD.C	22	4	5,50	2016-09-18	Pilis-Kócos Cukor -X- Borasszegi Pusztá
21.	Cseri-Szász Fuvola 2011/ fehér HD.A	22	4	5,50	2015-10-31	Cseri-Szász Zéno -X- Cseri-Szász Jute
22.	Magányi Hunor 2010/H fekete HD.C	19	3	6,33	2018-09-24	Györgyvári 'Cudar' Ezüst -X- Magadoni Csókás
23.	Kevélyvári Mezősápe Bogács 2009/ szürke HD.n.a.	18	5	3,60	2018-09-08	Csünyatelepi Fügér -X- Galla-Hegyí Nóri
24.	Verezi Akócos Fürgő 2011/ fekete HD.C	18	3	6,00	2013-01-31	Bikarész Eszes -X- Agárdosi Csókás
25.	Nyírségfa Hírös lend 2012/ fehér HD.B	17	4	4,25	2016-08-25	Többször Erdemes Buki -X- Nyírségfa Mami
26.	Ácsigeti Dádó 2011/ fekete HD.n.a.	17	3	5,67	2018-09-25	Györgyvári Cudar snaptól -X- Mészölysi Rumi
27.	Nyírségfa Bogács 2008 2008/ fekete HD.C	16	4	4,00	2018-10-20	Nyírségfa Nyertes -X- Rekettyés Cinkos
28.	Györgyvári Cudar Gesztenye 2009/K fekete HD.n.a.	15	3	5,00	2012-10-24	Störkebarát Dágoza 'Zivány' -X- Györgyvári Cudar-Zengő
29.	Árksoligeti Kócos Gomolya 2013/ m.fakó HD.n.a.	14	2	7,00	2018-10-24	Árksoligeti Kócos Nemess -X- Árksoligeti Kócos Neve
30.	Östör Koroskocsi 2008/H fekete HD.n.a.	13	2	6,50	2011-11-09	Nyírségfa Bogács -X- Galla-Hegyí Becas
31.	Nyírségfa Tüske 2013/ szürke HD.C	13	3	4,33	2018-04-22	Nyírségfa Ábara -X- Nyírségfa István
32.	Terező-Tekergő Orda 2014/ fehér HD.n.a.	13	3	4,33	2018-09-12	Cseri-Szász Fuvola -X- Terező-Tekergő Nádszál
33.	Nyírségfa Álmos 2011/ fekete HD.n.a.	12	4	3,00	2014-03-25	Nyírségfa Bogács -X- Nyírségfa Álkony
34.	Tüske-Bókai Dalos 2015/ fekete HD.A	12	3	4,00	2018-11-25	Nyírségfa Huba -X- Nyírségfa Póty
35.	Köntskerti Csis Fókolompos 2012/ fekete HD.A	10	3	3,33	2016-11-04	Nyírségfa Penge -X- Kontskerti Csis Fecske
36.	Nyírségfa Legény 2009/ fekete HD.n.a.	9	2	4,50	2012-07-10	Karavonon Basso 'Bora' -X- Komlódi Idei
37.	Kaffogó Zahos 2010/H fekete HD.n.a.	9	1	9,00	2017-07-19	Cseri-Szász Cimboró -X- Hanka Korolcsóna
38.	Bohemia Vivace Ash 2008/K.n.a. HD.n.a.	8	1	8,00	2014-07-17	Róma Réme Caccagó 'Dugli' -X- Cseresznyekerti-Csilla Ezüst
39.	Cseresznyekerti-Csilla Villám 2010/ fekete HD.A	8	1	8,00	2014-03-07	Csünyatelepi Ebecsot -X- Pásztorúti Csilla Corborka
40.	Hegydísz-Eke Géza 2011/ fekete HD.n.a.	8	1	8,00	2012-04-02	Nyírségfa Hírös -X- Nyírségfa Árka
41.	Nyírségfa Zsuga 2013/ fekete HD.n.a.	8	1	8,00	2018-10-15	Nyírségfa Zsuga -X- Stutyók Mese
42.	Nyírségfa Zsoltos 2013/ fekete HD.A	8	1	8,00	2015-07-31	Stutyók -X- Nyírségfa Pecs
43.	Kaffogó Csulán 2014/H fekete HD.A	8	1	8,00	2017-11-01	Vöröskő-Kondacsapóval Bükfenc -X- Galla-Hegyí Kócos
44.	Zagráj-Házi Kandz 2008/ fekete HD.n.a.	7	2	3,50	2018-07-08	Csünyatelepi Álmos -X- Csünyatelepi Orgonavirág
45.	Csünyatelepi Kódmon 2011/ fekete HD.n.a.	7	1	7,00	2013-10-28	

46.	Nyírségfa Halok 2012/ fekete HD.A	7	2	3,50	2016-11-18	Többször Erdemes Buki -X- Nyírségfa Mami
47.	Kisködmönös Csavargó Csüngő 2012/ fekete HD.B	7	1	7,00	2016-04-13	Karavonon Örtimóky -X- Kisködmönös Ángyika
48.	Pilis-Kócos Ló-Futó 2013/ fekete HD.n.a.	7	1	7,00	2017-06-01	Nyírségfa Bogács -X- Pilis-Kócos Ajvár
49.	Nyírségfa Huba 2014 2014/ fehér HD.C	7	1	7,00	2016-01-01	Köntskerti Csis Fókolompos -X- Nyírségfa Cinkos
50.	Titkoltú Dervas 2014/ m.fakó HD.n.a.	7	1	7,00	2018-12-18	Karavonon Gringo -X- Titkoltú Aranyalmikó
51.	Mariell De Marque Thuri Av Fylgia 2014/K.fakó HD.B	7	1	7,00	2016-03-20	Borgmariens Mustang Göbra -X- Ökös Koroskocsi
52.	Terező-Tekergő Pengő 2015/ fekete HD.A	7	1	7,00	2017-04-12	Pilis-Kócos Jóbárát Minck -X- Terező-Tekergő Málna
53.	Györgyvári Cudar Gazi 2009/ fekete HD.n.a.	6	1	6,00	2014-07-19	Sörkebarát Dágoza 'Zivány' -X- Györgyvári Cudar-Zengő
54.	Pumidboromasi 2009/K.n.a. HD.B	6	1	6,00	2012-09-10	n.a. -X- n.a.
55.	Bobóc 2009/R.fakó HD.n.a.	6	1	6,00	2014-06-12	Im. Rengardt Csutak egyk fia? -X- n.a. Stutyók
56.	Kisködmönös Árendás 2010/ fekete HD.n.a.	6	1	6,00	2012-01-18	Karavonon Basso 'Bora' -X- Árksoligeti 'Kócos' Mitvisz
57.	Galla-Dombi-Lucernás Csobán 2011/ fekete HD.n.a.	6	2	3,00	2017-02-19	Csünyatelepi Álmos -X- Árksoligeti Kócos Neve
58.	Köntskerti Csis Feketeomló 2011/ fekete HD.n.a.	6	2	3,00	2016-11-12	Nyírségfa Legény -X- Nyírségfa Pecs
59.	Nyírségfa Dalos 2012/ fekete HD.n.a.	6	3	2,00	2014-08-19	Nyírségfa Kormos -X- Stutyók Mese
60.	Kárgati-Kerfi Gézengőz 2012/ fekete HD.B	6	2	3,00	2016-03-10	Kárgati-Kerfi Ecs 'Pendr' -X- Kárgati-Kerfi Mókás
61.	Galla-Hegyí Samyi 2014/ fekete HD.n.a.	6	1	6,00	2018-07-13	Nyírségfa Bogács -X- Galla-Hegyí Ökös
62.	Terező-Tekergő Róckó 2015/ fekete HD.n.a.	6	1	6,00	2017-10-07	Pilis-Kócos Jóbárát Minck -X- Terező-Tekergő Málna
63.	Mariell De Marque Monark Malahaz 2015/K.fekete HD.n.a.	6	1	6,00	2017-11-16	n.a. -X- n.a.
64.	Mészölysi Illés Tádó 2008/B.m.fakó HD.n.a.	5	5	1,00	2013-09-14	Édes Mathias von der Bärle -X- Fickó-18/B/04
65.	Árksoligeti Kócos Palóc 2009/ szürke HD.n.a.	5	1	5,00	2010-10-24	Csünyatelepi Álmos -X- Árksoligeti 'Kócos' Danka
66.	Györgyvári Cudar Lármas 2009/ fekete HD.n.a.	5	1	5,00	2011-07-21	Nyírségfa Lármas Vagány -X- Györgyvári Cudar-Zengő
67.	Cseri-Szász Varázs 2010/ fekete HD.n.a.	5	1	5,00	2012-06-22	Karavonon Basso 'Bora' -X- Cseri-Szász Jute
68.	Csünyatelepi Málá 2012/ fehér HD.n.a.	5	1	5,00	2014-05-02	Pásztorúti Csilla Penge -X- Csünyatelepi Fehő
69.	Nyírségfa Zsuga 2012/ fekete HD.n.a.	5	3	1,67	2015-09-16	Nyírségfa Penge -X- Nyírségfa Cinkos
70.	Cseri-Szász Sebő 2008 2008/ fekete HD.B	4	2	2,00	2010-12-08	Cseri-Szász Zéno -X- Cseri-Szász Rózi
71.	Csüddő Pestly Pálkos 2008/H.n.a. HD.B	4	1	4,00	2010-06-18	Störkebarát Ebergluga 'Batyú' -X- Blue Grass Under Ultra Vox
72.	Árksoligeti Kócos Vákari 2010/ fekete HD.n.a.	4	1	4,00	2012-06-24	Árksoligeti Kócos Cudar -X- Árksoligeti Kócos Neve
73.	Páltagó Parázs Doki 2015/ fekete HD.n.a.	4	1	4,00	2017-07-17	Nyírségfa Zsoltos -X- Cseri-Szász Sári
74.	Árksoligeti Kócos Konyoly 2016 2016/ fekete HD.A	4	1	4,00	2018-07-09	Árksoligeti Kócos Cudar -X- Árksoligeti Kócos Ugrifűles
75.	Zsuga 2012/R.fakó HD.A	3	1	3,00	2015-04-13	Stutyók Dikécs -X- n.a.
76.	Pilis-Kócos Legenda 2013/ fekete HD.n.a.	3	1	3,00	2018-12-18	Nyírségfa Bogács -X- Pilis-Kócos Ajvár
77.	Galla-Hegyí Sündi 2016/ fekete HD.A	3	1	3,00	2018-05-30	Collagoss All -X- Galla-Hegyí Liza
78.	Köntskerti Csis Cudar 2006/ fekete HD.n.a.	2	1	2,00	2009-05-22	Napend Csutak -X- Kápolnás-Csutórás Moka
79.	Nyírségfa Kópé 2009/ fekete HD.n.a.	2	1	2,00	2010-11-19	Zagráj-Házi Füttös -X- Kontskerti Csis Füstös
80.	Zagráj-Házi Nómé 2015/ fekete HD.n.a.	2	1	2,00	2016-07-18	Zagráj-Házi Fokos -X- Zagráj-Házi Árkó
81.	Mocskos Bicka 2008/ fekete HD.n.a.	1	1	1,00	2012-08-01	Mocskos Uti -X- Mocskos Napos
82.	Csünyatelepi Fügér 2006/ fekete HD.n.a.	1	1	1,00	2009-09-12	Störkebarát Ugrifűles -X- Csünyatelepi Álmos
83.	Almozav Xliver Ebbé 2009/K.n.a. HD.n.a.	1	1	1,00	2012-11-15	Almozav Muzart -X- Almozav Lenck Von Fe-Yvitz
84.	Titkoltú Durák 2014/ fekete HD.n.a.	1	1	1,00	2018-09-22	Karavonon Gringo -X- Titkoltú Aranyalmikó
85.	Borgmariens Mustang Göbra 2014/a.n.a. HD.n.a.	1	1	1,00	2014-08-29	n.a. -X- n.a.

összesen 1212 250 4,848

A táblázat a MEOE2 adatbázis alapján készült, helyenként kiegészítve alomegyelőzők ill. régebbi származási lapok fotói alapján.

Névismertítés esetén a születési évről kiegészített neveket, a változó kiállítású titulusokat elhagytam.

Jelmagyarázat: „B” = störkebarát, „H” = regisztrált, „H” = honosított, „K” = kárhír, „n.a.” = nincs adat, „HD” = csülkösszám eredménye (A, B, C, O, E)

BARKÓCZY JÓZSEF: ICH SZÉPVIZÉRPUSZTAI AMIGÓ, GRAFIKA 70X70 cm

A kutya volt tulajdonosa, Kiss Lajos által felajánlott vándordíj a Magyar Pumi Klub számára

www.pumiklub.eu

facebook.com/pumiklubhungary